

BLOEMEN & PLANTEN

23^e JAARGANG NOVEMBER 2009 € 4,95 WWW.BLOEMENENPLANTEN.NL

WINTERKLEUR

voor tuin & terras

Verrassende ideeën

Planten als sfeermakers

Inspiratie

Boerderijtuin Tropische tuin

Zo maakt u een

Beplantingsplan

En ook nog:

- Laatste moestuinogst
- Help dieren in de winter
- Tuinieren op kleigrond

ESDOORNEN

4 SEIZOENEN MOOI

Fraaie combinaties: **Tulpen voor potten & bakken**

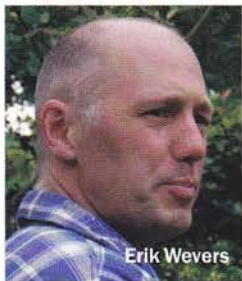
0 09 11

8 711273991682

Tropisch paradijs in het Twentse Wierden

Erik Wevers

Hij is dól op de natuur in de tropen. Maar bij temperaturen boven de 25 graden krijgt Erik Wevers het al Spaans benauwd. Daarom haalde hij het mooiste van alle continenten gewoon naar zijn eigen exotische volièretuin in Wierden. „Je kunt in ons kikkerlandje heel goed de tropen nabootsen, als je maar een beetje plantenkennis hebt.”

TEKST: FREDERIKE KROMMENDIJK FOTO'S: SHERA VAN DEN WITTENBOER

FAls kleuter had Erik Wevers al kippen en fazanten. En hij droomde al tijden van een volière waarin hij exotische vogels kon huisvesten. „Maar zo'n zielig gazen hok met als enige groen een kerstboom in een zwarte emmer, dat vond ik als echt natuurmens dus niks. Ik wilde tussen mijn dieren kunnen zitten, zoiets als bij Burgers' Bush in Arnhem.” En dus huurde de ondernemende Wierdenaar vier jaar geleden een bouwer in om een gazen constructie van 18 bij 4 meter neer te

zetten. Die toverde de hovenier om tot een exotische tuin, waarin vogels zich helemaal happy voelen en hij ze vanaf een bamboebankje lekker kan observeren. Volgens Wevers is zijn volièretuin fijner voor mens én dier. „Ik zit niet door dat stomme gaas heen te kijken. En de vogels worden veel tammer, omdat ze mij associëren met voer. Ik scharrel tussen hen in en ben in hun beleving een soort passerende olifant of buffel. Overal is begroeiing, dus ze weten dat ze zich goed kunnen

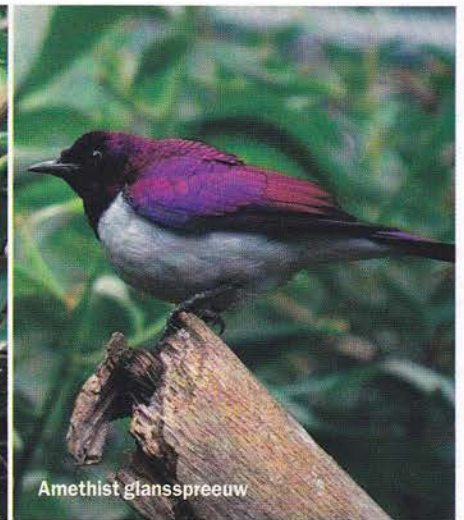
verstoppen. Van lawaai zijn ze helemaal niet onder de indruk, wel van onverwachte bewegingen.”

Wie even bij Erik in zijn tropisch paradijs zit, kan van alles langs zien scharrelen en fladderen. Een hop, kletsende roelroels uit Borneo, een pauwfazant, een Japanse nachtegaal, een Emerald-glansspreeuw... Met hun kleurenpracht en bijzondere geluiden maken ze de tropische sfeer in de tuin compleet. Om deze dieren te kunnen houden en ook de planten een goede

kans van slagen te geven, moest de hovenier wel de nodige voorzorgsmaatregelen nemen. De constructie van gaas en staal is rondom ingepakt in bamboe. Daaromheen is dik zeil gedaan. Zo zijn planten en vogels beschut tegen de wind. Voordeel is dat dit exotische biotoopje letterlijk en figuurlijk is afgescheiden van het boerenland eromheen, wat de bijzondere sfeer nog versterkt. Volgens Erik was het een hele uitzoekerij om de goede planten te vinden. „Je wilt in de winter graag dat er veel groen blijft, maar je zoekt ook een tropische sfeer. Hier is zeker driekwart van de planten winterhard. Je wilt niet elke winter je halve tuin in potten naar binnen hoeven slepen. Maar voor het bijzondere sfeertje neem je ook en paar risico's. Je balanceert op het randje van wat in ons land mogelijk is. Tot nu toe is het met de planten én de vogels heel goed gegaan.” Zo heeft Erik een bananenplant (*Musa basjoo*) als blikvanger in zijn voliëretuin, net als de palm *Trachycarpus fortunei*. „Die banaan komt oorspronkelijk uit het koudste deel van Japan, dus die kan wel wat hebben.”

Bessen en bamboe

Om de bijzondere planten maximale kansen te geven, zorgde Erik voor een zandige, goed afwaterende bodem. „Er gaan meer planten dood van natte voeten dan van kou.” Zo haalt hij *Aspidistra elatior* en *Fatsia*, bij de meeste mensen kamerplanten, moeiteloos de winter door. Ook het donkerbladige Nieuw-Zeelands vlas (*Phormium*) is al vier jaar van de partij. Voor de winterharde basis koos hij planten die ook in onze tuinen prima gedijen, maar wel een exotische look hebben: *Viburnum rhytidophyllum* en cotoneaster met voor vogels aantrekkelijke bessen, stokoude rododendrons vanwege hun grillige takken en bamboe met zijn oerwoudallures. *Viburnum odoratissimum* kreeg een plekje, omdat het blad zoals bij veel tropische planten wel van plastic lijkt, *Magnolia grandiflora* omdat die voor een leek wel wat van een ficus heeft. Blauwereggen (*Wisteria*) en passiebloem groeien tot hoog in de nok. Om er een echt vogel-smulparadijs van te maken, zijn onder andere doornloze bramen en *Nandina domestica* met bessen geplant. „Het gaat erom dat je de sfeer van de tropen creëert, niet dat je hier van alles naar toe haalt en vervolgens dood laat gaan. Planten en vogels zijn geen postzegels waarmee je maar raak kunt verzamelen. Je moet kijken wat binnen het sfeertje past maar zich hier ook nog happy voelt. Onze tongvaren lijkt net zo tropisch als een nestvaren en Chinese bamboe lijkt op tropische,

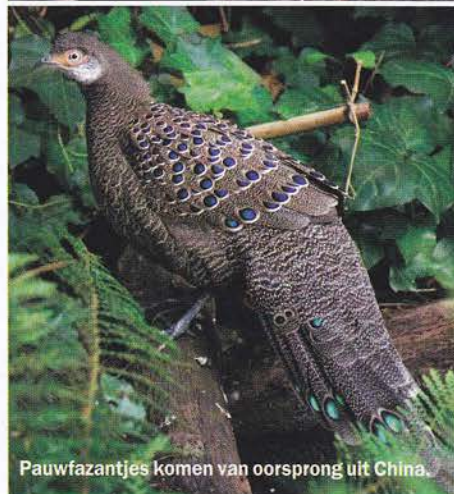
Amethyst glansspreeuw

Een roelroelmanneltje en -vrouwkje.

De vogels zijn net als ik ochtenddieren.

Pauwfazantjes komen van oorsprong uit China.

Een hop met zijn fraaie kuif en lange snavel.

Vogels als bestuivers

In ons klimaat worden veel bloemen bestoven door insecten. Maar in de tropen hebben vogels die rol. Veel planten die daar bloeien, hebben daarom rode en oranje bloemen. „Vogels kunnen namelijk heel goed zien, maar slecht ruiken, dus je moet opvallen om bezoek te krijgen”, legt Erik uit. Onze inheemse kamperfoelie is wit-geel en ruikt met name 's avonds heerlijk. Zo lokt hij nachtvlinders voor de bestuiving. De tropische kamperfoelie is knalrood en ruikt niet; om zich voort te planten lokt hij de vogels met zijn rode bloemen. „De natuur heeft dat daar zo geregeld omdat het in de tropen bijna elke dag kan regenen. En dan kunnen insecten niet vliegen. De evolutie heeft ervoor gezorgd dat die bloemen door vogels bestoven kunnen worden.” Volgens Wevers is dat ook de reden dat in ons klimaat maar weinig winterharde planten rood of oranje bloeien; ze hoeven niet op te vallen om vogels te lokken maar hebben aan een hommelt, bij of vlinder genoeg. En die gaan niet op hun zicht af maar eerder op hun neus.

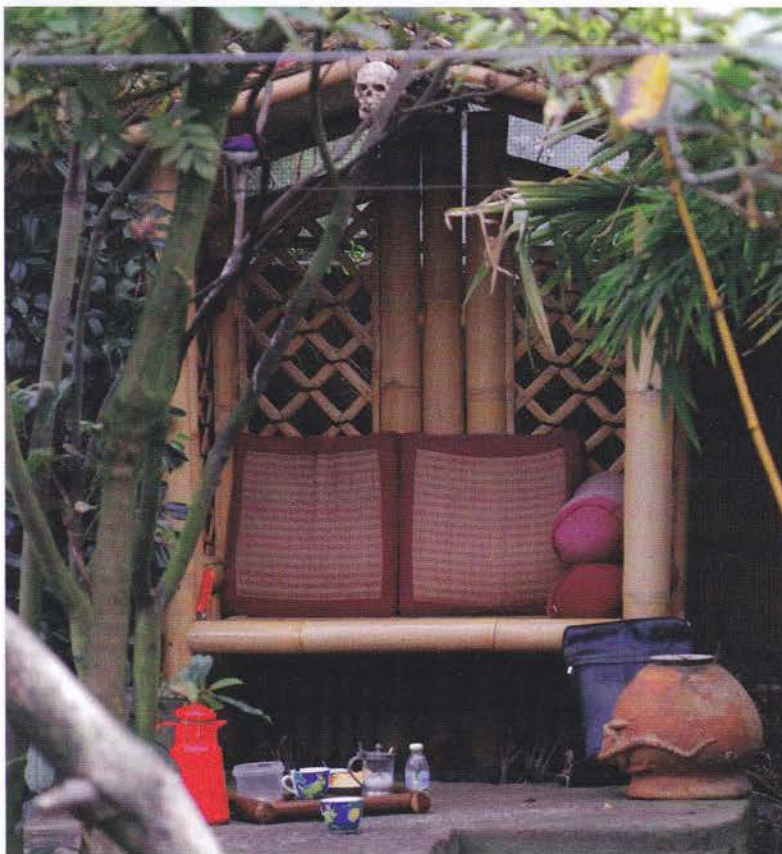
'Het is een wereldje los van de gewone wereld, een eigen biotoop.'

alleen hebben ze véél meer kans goed de winter door te komen." Japanse heermoes en winterharde aronskelk (*Zantedeschia*) uit Zuid-Afrika... Erik speelde leentjebuur in alle werelddelen.

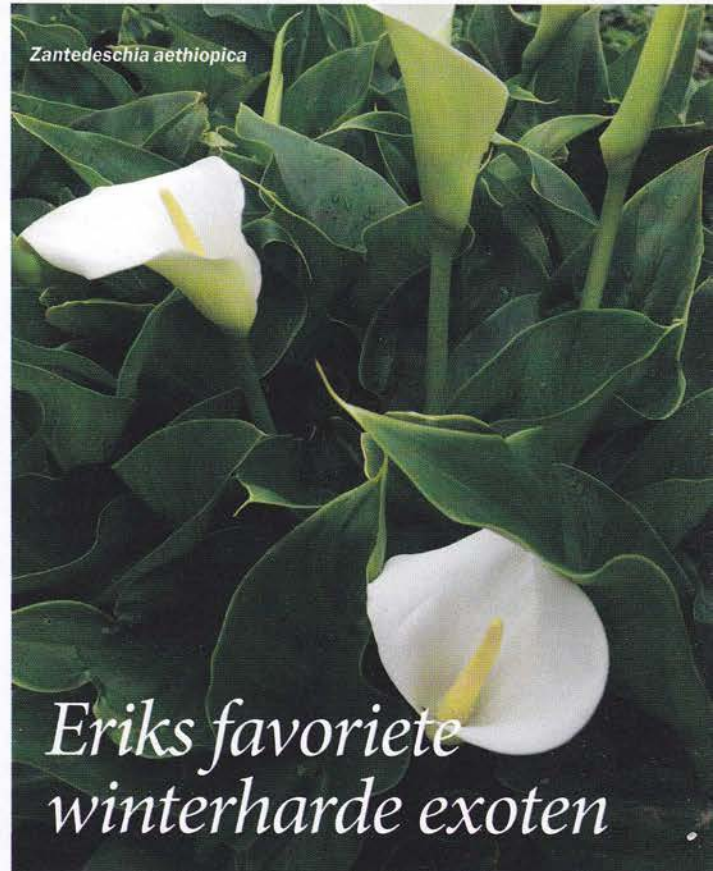
Tropische vogels

Ook bij de vogels was het balanceren tussen het allerkleurigste en exclusiefste en dat wat een goede kans van overleven heeft. „De roelroel komt uit Borneo. Die kun je hier wel houden, maar in echt koude winters moeten ze in een verwarmd nachthokje kunnen. Je moet zulke vogels in mei-juni naar buiten doen zodat ze kunnen afharderen voor de winter komt." Sommige vogels zien er wel tropisch uit, zoals de hop, maar die kun je in Zuid-Europa ook in het wild tegenkomen. En de pauw-fazantjes hebben dan weliswaar tropen-allure, maar komen van oorsprong uit China. De keuze wordt ook beperkt door wat elkaar in gevangenschap verdraagt. „Wat volgens het boekje kan, hoeft in het echt nog niet te lukken; vogels lezen die boekjes helaas niet. Ik

had eerst een veel mooiere pauwfazant maar die begon mijn roelroelhaantjes af te maken!" Zeven soorten vogels, in totaal vijftientig exemplaren, scharrelen nu in de tuin rond. „Veel meer moet je er ook niet hebben, het moet wel in evenwicht blijven." Natuurlijk ging er in het begin ook weleens wat mis. Aanvankelijk groef Erik het gaas maar een halve meter in waardoor een bunzing via een mollen-gang toegang kreeg tot het tropical-tafeltje-dekje. „En die vrat natuurlijk de duurste vogels op; paradijstangara's van 375 euro per stuk." Hoewel Erik een enorme druktemaker is en bevlogen over zijn hobby praat, komt hij in de voliëretuin echt tot rust. „Ik word hier zo rustig als ik maar zijn kan. Weet je, ik kan hier prachtig de dag beginnen, want vogels zijn net als ik ochtenddieren. Ik zit hier weleens een hele dag dia's te maken. Of ik slaap in de hangmat. Het is een wereldje los van de gewone wereld, een eigen biotoop. Planten en dieren passen bij elkaar; als natuurgek is dat mijn grote passie."

Tussen de junglebeplanting duikt dit knusse bamboehuisje op.

Eriks favoriete winterharde exoten

Magnolia grandiflora

Trachelospermum jasminoides

*Equisetum 'Japonicum'**Trachycarpus fortunei**Phormium tenax 'Atropurpureum'**Asplenium scolopendrium**Musa basjoo**Fatsia japonica***Equisetum 'Japonicum'**

1 De Japanse heermoes heeft mooie stelen en woekert nauwelijks. Heel anders dan we gewend zijn van *Equisetum arvense*, het onkruid dat bijna onuitroeibaar lijkt. *Equisetum 'Japonicum'* staat het liefst aan de oever van een vijver en wordt ongeveer 80-100 cm hoog.

Trachycarpus fortunei

2 Deze palm is, vanwege zijn goede vorstbestendigheid, het meest geschikt om in de volle grond te zetten. Hij kan temperaturen tot -15 °C verdragen. Hij groeit bovendien snel, maar liefst 30 cm per jaar.

Musa basjoo

3 Dit is de enige banaan die, met enige bescherming, buiten heelhuids de winter door kan komen. Wanneer hij in de volle grond staat, kan hij 's zomers met gemak 3 à 5 m hoog worden. De bovengrondse delen sterven doorgaans af bij (streng) vorst, maar lopen in het voorjaar weer uit. Na een zachte winter, of met een goede winterbescherming, kunnen de stammen zelfs bovengronds intact blijven.

Fatsia japonica

4 Deze plant wordt meestal aangeboden als kamerplant, maar is uitzonderlijk winterhard. Hij kan temperaturen verdragen tot -20 °C. Bij strenge vorst sterft de plant bovengronds af, maar hij loopt in het voorjaar weer uit.

Zantedeschia aethiopica

5 De enige (redelijk) winterharde soort uit de aronskelkfamilie. De plant vormt vlezige wortelstokken en staat het liefst in goed vochtige grond, bijvoorbeeld langs de rand van een vijver. Hoewel de planten wel wat vorst kunnen verdragen, is het raadzaam om ze, zeker de eerste 3 à 4 jaar na aanplant, 's winters af te dekken. De cultivar 'Crowborough' is winterharder dan de soort.

Trachelospermum jasminoides

6 Deze groenblijvende klimplant met glanzende blaadjes en geurende witte bloemen wordt ook wel sterjasmijn genoemd. Hij kan zo'n 10-12°C vorst verdragen en kan dus ook in de volle grond geteeld worden. De sterjasmijn bloeit van juni tot en met september.

Wintergroene varens

7 Er zijn veel mooie winterharde, groenblijvende varens, die mooi staan in een tropische tuin. Enkele fraaie voorbeelden zijn *Asplenium scolopendrium* en *Dryopteris erythrosora*.

Bamboe

8 De meeste bamboesoorten zijn (sub)tropisch en niet bestand tegen ons klimaat, maar er zijn genoeg soorten, met name bamboes afkomstig uit China of Japan, die goed winterhard zijn. *Phyllostachys aurea* vormt opvallende, goudgele stengels en is wintergroen tot -14°C.

Magnolia grandiflora

9 Een mooie magnolia met opvallende leerachtige bladeren en enorme witte bloemen. Deze magnolia behoudt zijn blad tijdens de winter. Zorg wel voor een beschutte standplaats, want hij is matig winterhard.

Phormium tenax 'Atropurpureum'

10 Nieuw-Zeelands vlas doet het uitstekend als kuipplant, maar kan - met de nodige winterbescherming - ook prima in de volle grond overwinteren. Vorst is niet het grootste probleem maar droge koude oostenwind. Zorg dan ook voor een beschutte standplaats.